

A színtévesztés színszűrős szemüvegekkel való korrigálása

Prof.dr.habil ÁBRAHÁM György^{1,2}, +36 30 1626, Dr. FEKETE Róbert^{1,2}, SZABÓ Máté^{1,2}

¹Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki kar MOGI tanszék, Budapest, Műegyetem rkp.3. www.mogi.bme.hu, ²Medicontur Orvostechnikai Kft. Zsámbék, www.medicontur.hu

A KUTATÁS TÁMOGATÓJA:

MEDICENTUR

coloron

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

MI A SZÍN?

MSZ 9620

Fizika:

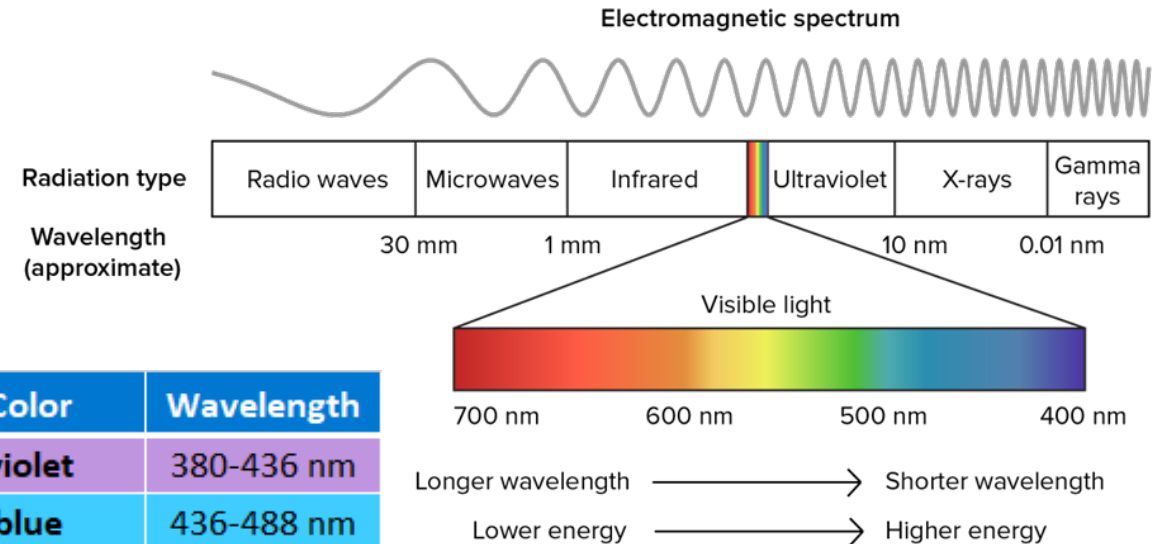
- A szín meghatározott hullámhosszúságú (380 nm-től 780 nm-ig terjedő) fény. („inger”)

Fiziológia:

- A szín a látás érzékszervében (a szemben) egy vagy több fénysugár által kiváltott ingerület. („ingerület”)

Pszichológia:

- A szín a látószerv idegpályáin továbbított ingerületek által az agykérgi látóközpontban létrejött érzet. („színérzet”, színmegnevezés)

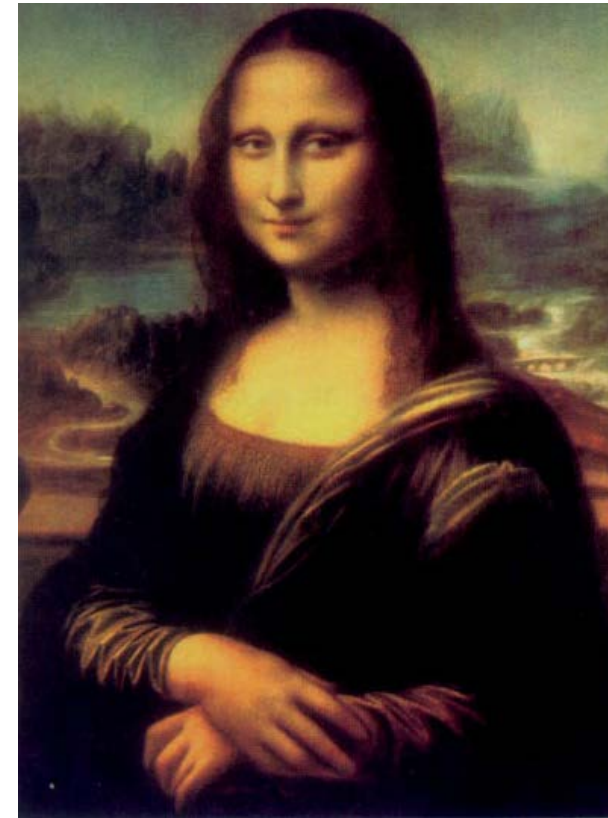

A SZÍNEK FOKOZZÁK ÉTVÁGYUNKAT

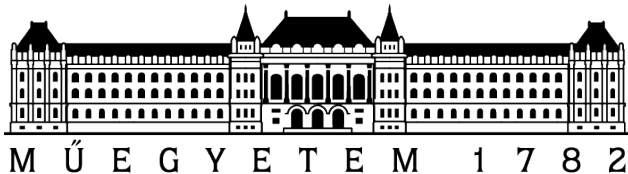

AZ ARC SZÍNÉBŐL KÖVETKEZTETHETÜNK MÁSOK HANGULATÁRA

Leonardo da Vinci: Mona Lisa

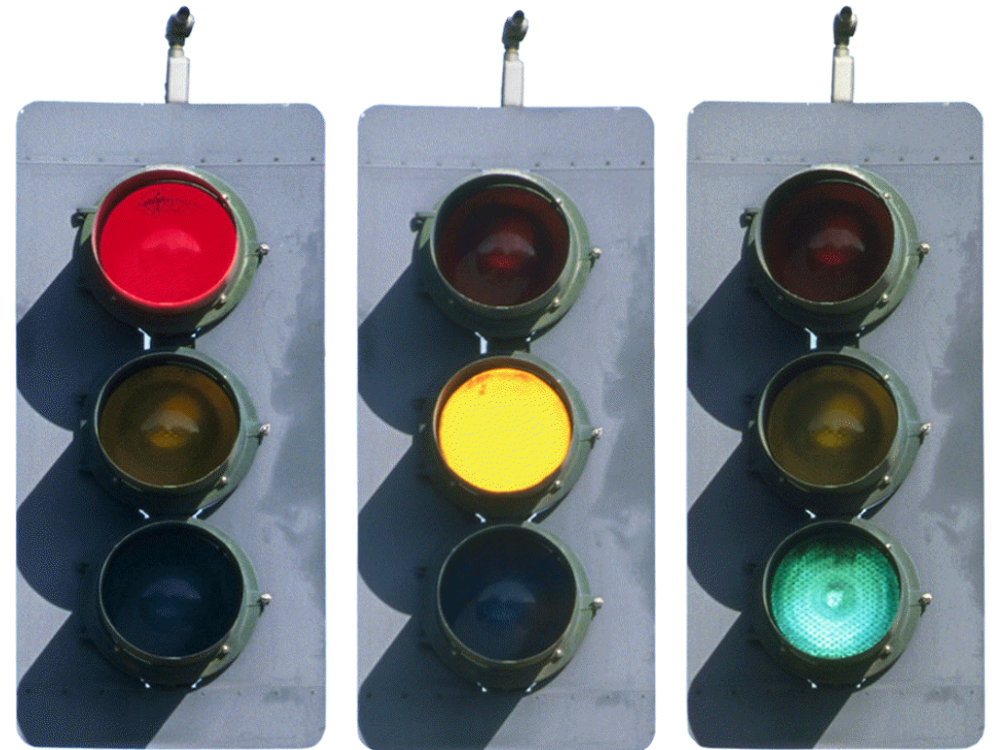
MEDICENTUR

coloron

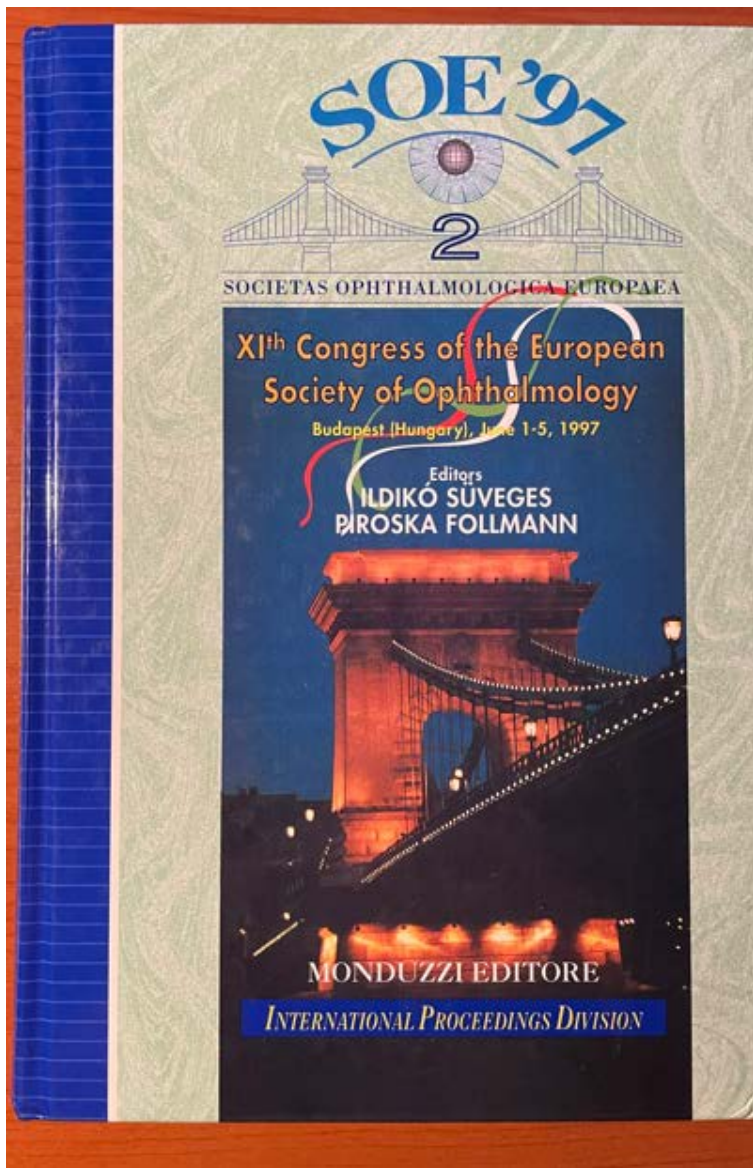
A SZÍNEK SEGÍTIK A BIZTONSÁGOS KÖZLEKEDÉST

Leonardo da Vinci: Mona Lisa

Correction of color-deficiency

Gy. ÁBRAHÁM and K. WENZEL

*Department of Precision Mechanics and Optics
Technical University of Budapest (H)*

SOE '97
XIth Congress of the
European Society of
Ophthalmology

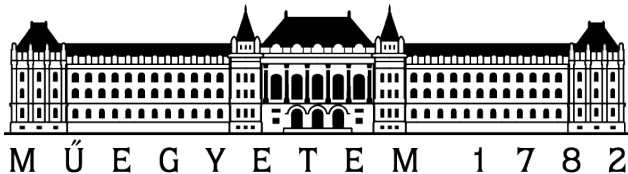
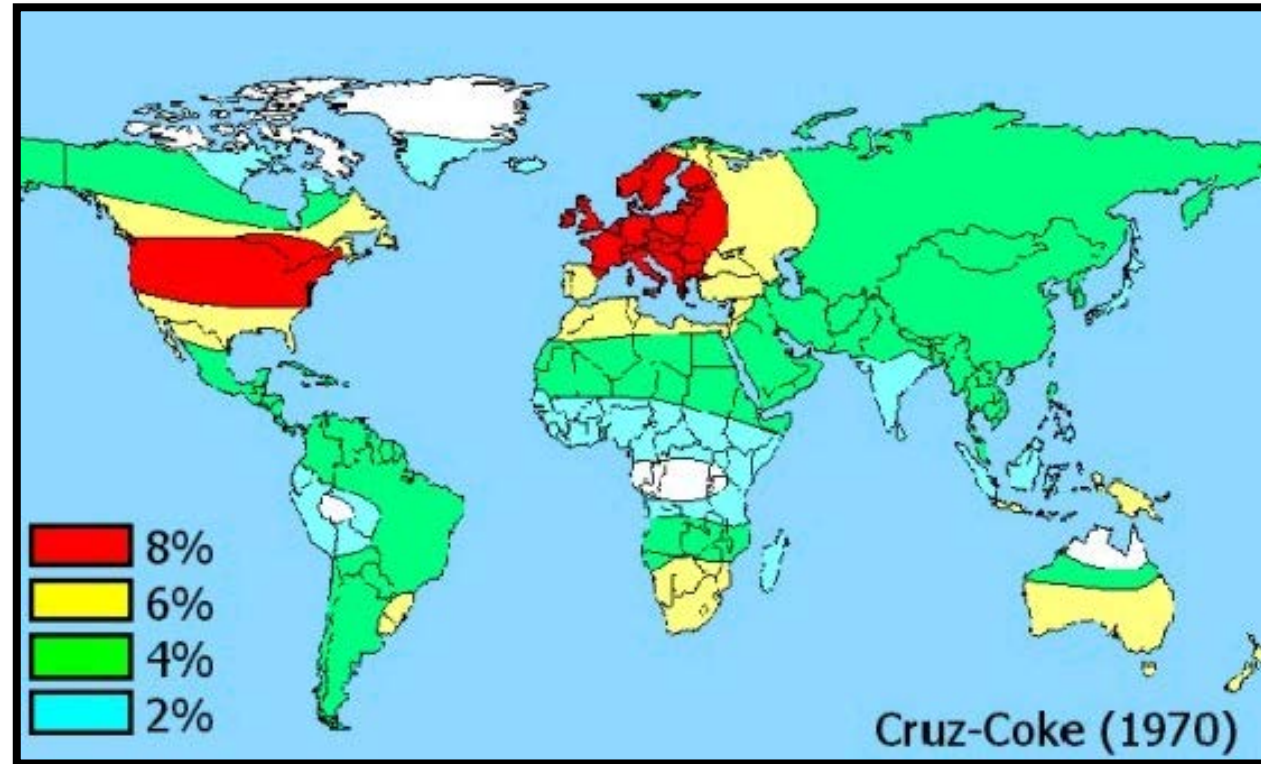
Budapest, Hungary
1-5 June 1997

MEDICENTUR

coloron

A SZÍNLÁTÁSBELI RENDELLENESSÉGEK A VILÁG NÉPESSÉGÉNEK JELENTŐS RÉSZÉT ÉRINTIK

MEDICENTUR

coloron

A SZÍNLÁTÁSBELI RENDELLENESSEGEK A VILÁG NÉPESSÉGÉNEK JELENTŐS RÉSZÉT ÉRINTIK

Minden tizenkettedik férfi

Kétszáz nőből egy

Magyarországon 400.000 ember

SZÍNTÉVESZTŐ

MEDICENTUR

coloron

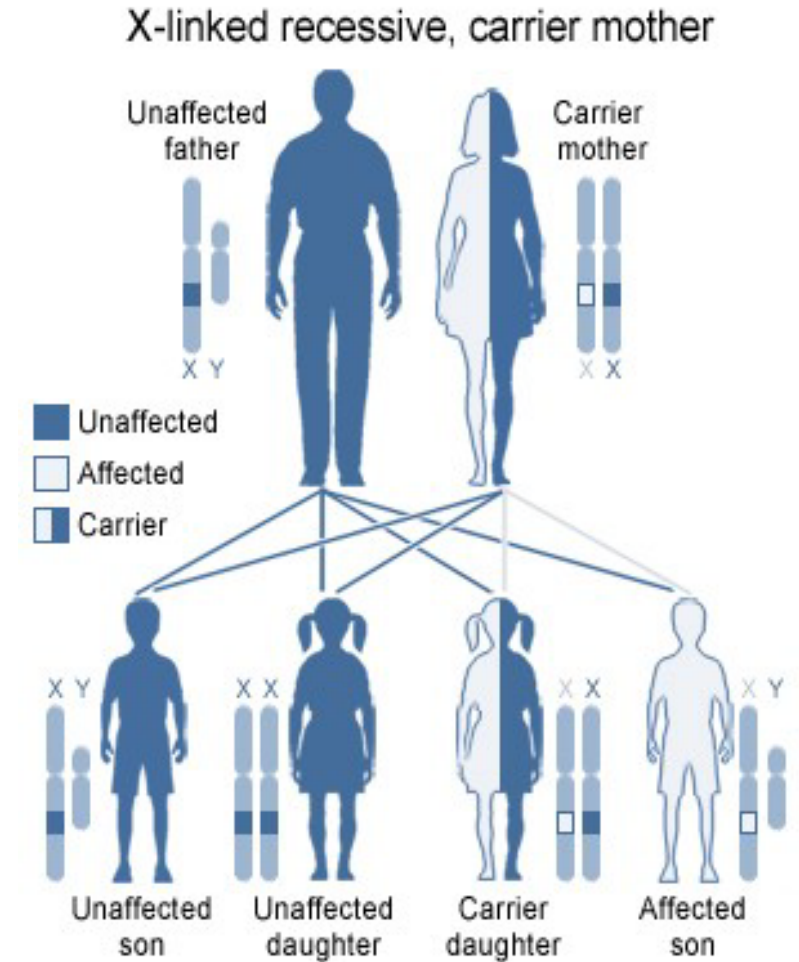
A SZÍNTÉVESZTÉS OKAI

Öröklött színtévesztés - gyakori

- X kromoszómához kötött reszesszív tulajdonság
  - Sok színlátással kapcsolatos gén az X kromoszómához köthető
- A nőknek 2 X kromoszómájuk van, a férfiaknak pedig csak 1
  - A színtévesztés gyakrabban megjelenik a férfiaknál, mint a nőknél

Szerzett színtévesztés – sokkal ritkább

- Sérülésből
- Betegségből (pl. zöld hályog)
- Alkoholizmus miatt

U.S. National Library of Medicine

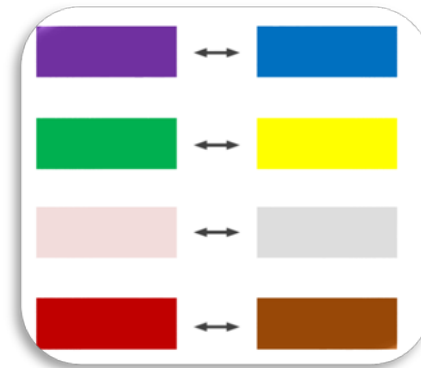
MINDENNAPI KIHÍVÁSOK

A színek tompának és "elmosódottnak" tűnnek

Kevesebb részlet és mélységérzékelés

Szorongás a színnel kapcsolatos helyzetektől vagy feladatoktól

- Nehézségek a hús alapos grillezésének meghatározásában
- Nem megfelelő ruházat viselése

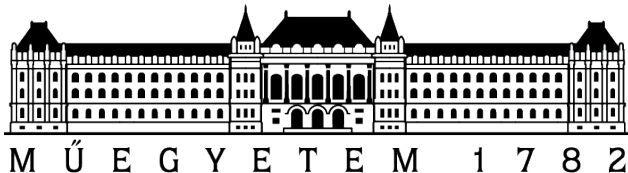
MEDICENTUR

coloron

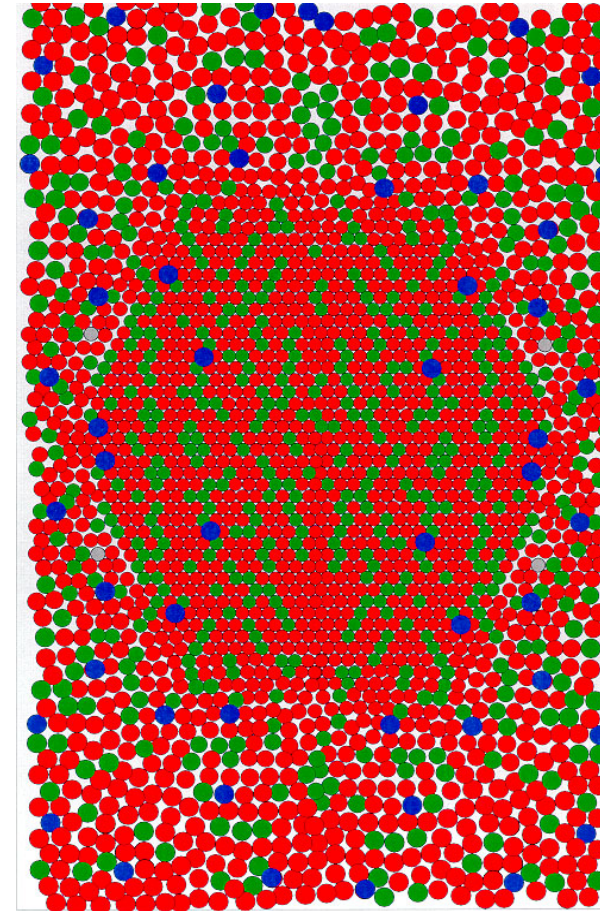
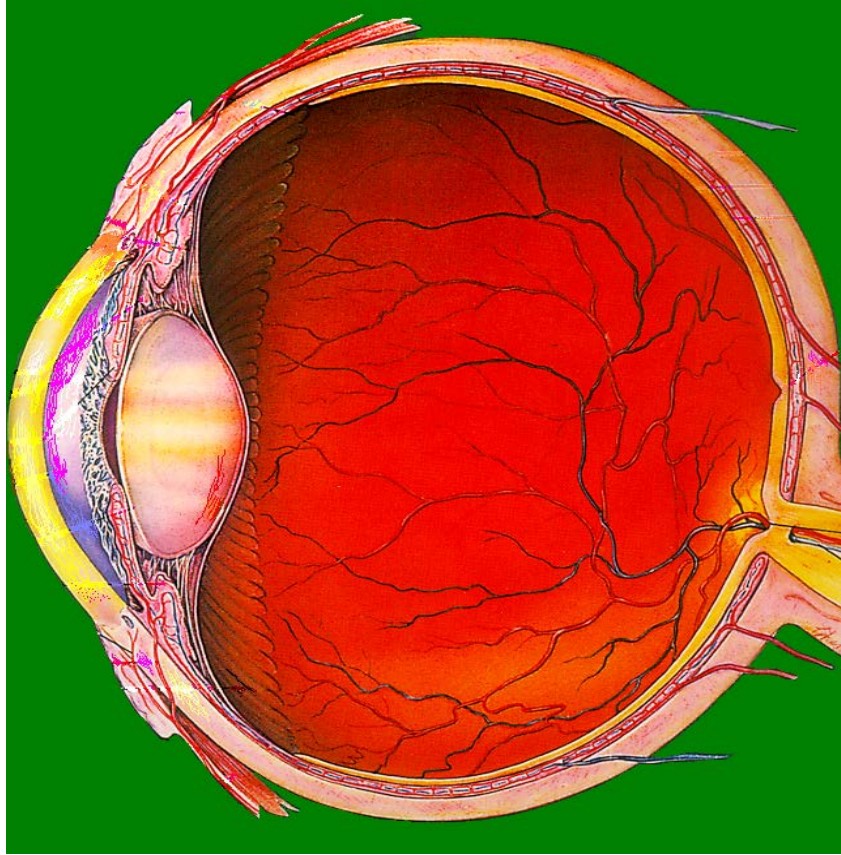

PÉLDÁK A SZÍNTÉVESZTŐKNEK NEM AJÁNLOTT VAGY NEM ENGEDÉLYEZETT FOGLALKOZÁSOKRA (100+)

Nővér	Kozmetikus	Ács	Halász
Anatómus	Krupié	Reklámtervező	Kohász
Építész	Fogtechnikus	Öntödei Munkás	Szűcs
Könyvkötő	Optometrista	Sebészasszisztens	Üvegfestő
Lakberendező	Fotográfus	Kárpitos	Fodrász
Asztalos	Pilóta	Növénytermesztő	Szobafestő
Patikus	Festő	Divattervező	Belső Építész
Porcelánfestő	Varrónő	Gyógyszerész	Húsipari technikus
Operatőr	Tetőfedő	Villanyszerelő	Fogorvos

A RETINA-MOZAIK

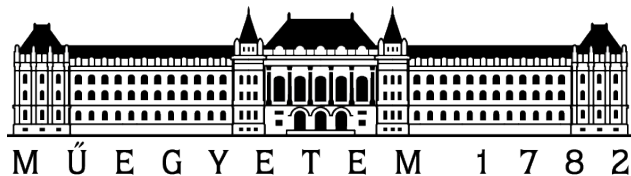
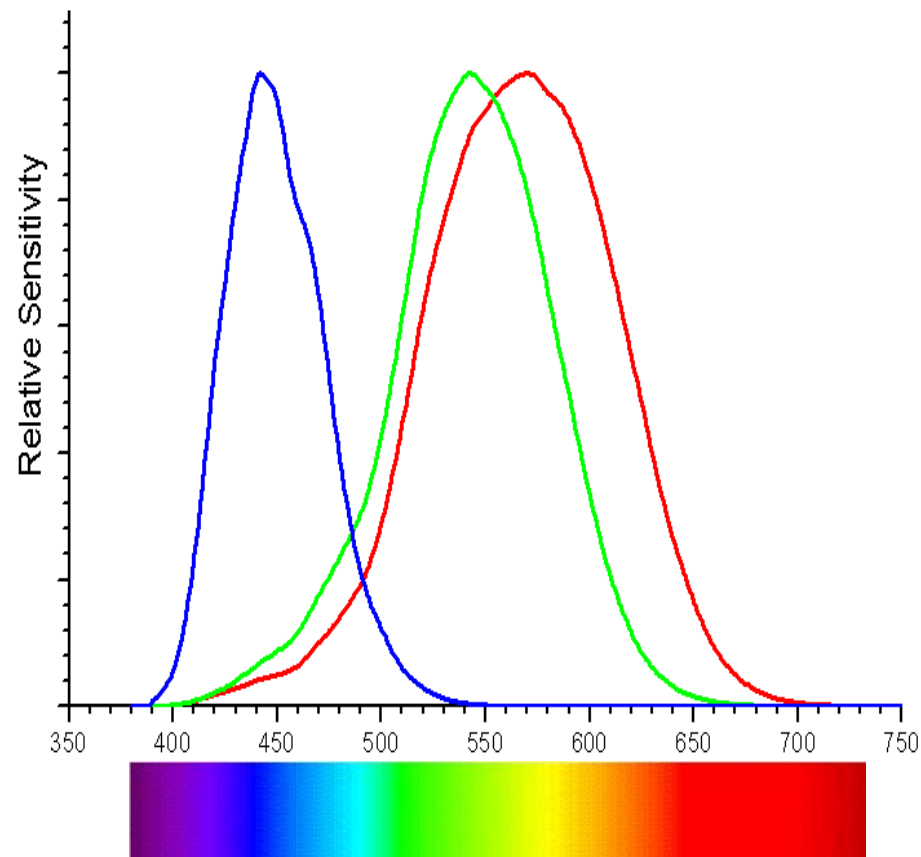

A CSAPOK – NAPPALI RECEPTORAINK

Emberi színlátás: három receptor

- Protos (vörös-érzékeny, L)
- Deuteros (zöld-érzékeny, M)
- Tritos (kék-érzékeny, S)

Három inger: trikromatikus látás

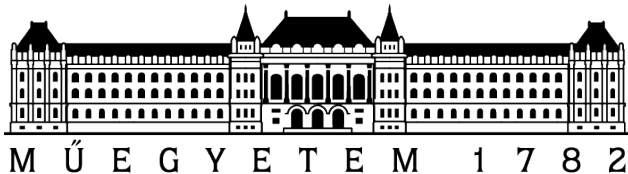
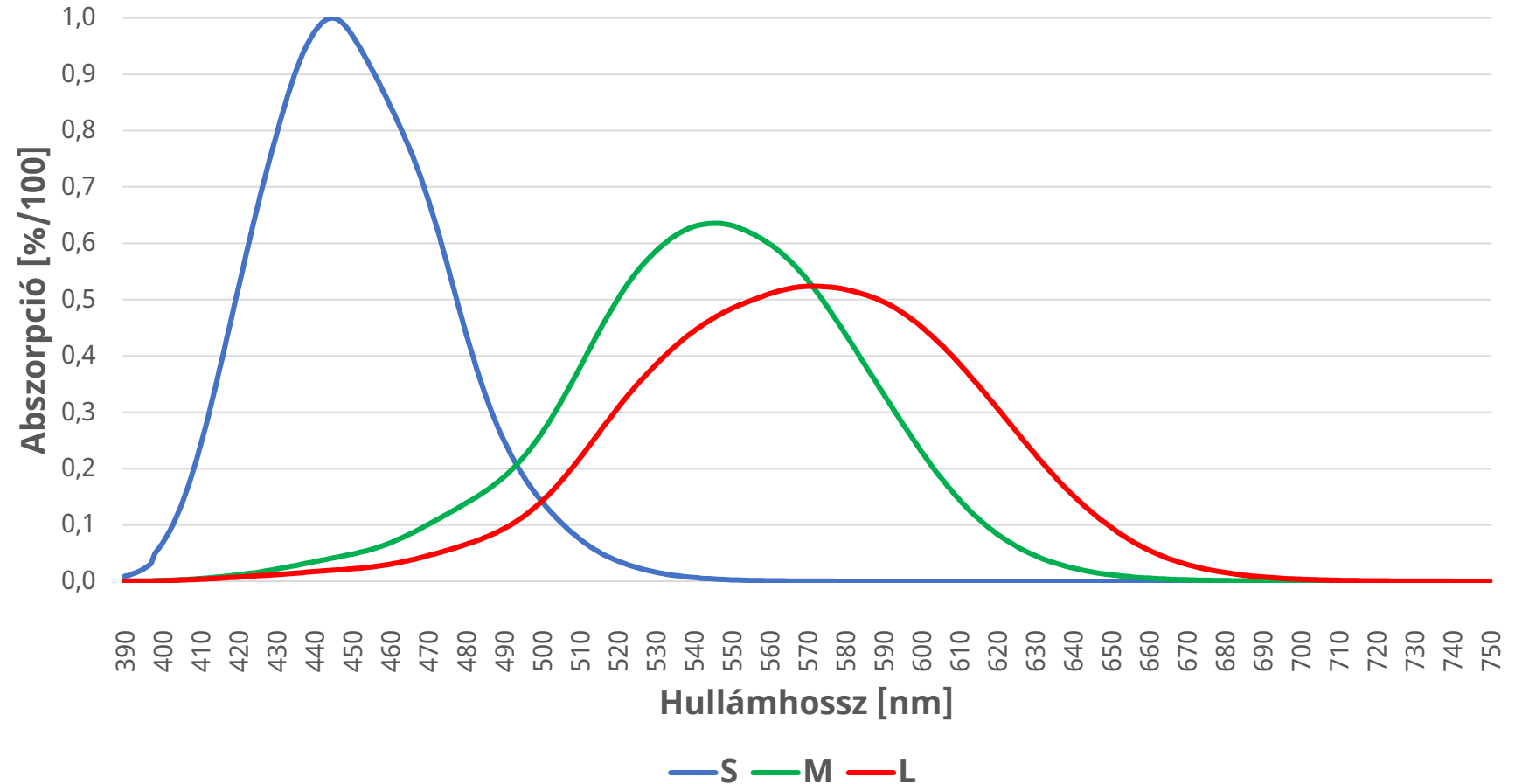

A KORÁBBI ELMÉLET

A színtévesztés oka:

a receptorok
érzékenységének
lecsökkenése - 1984

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

MEDICENTUR

coloron

MAI ELMÉLET

A színtévesztés oka:

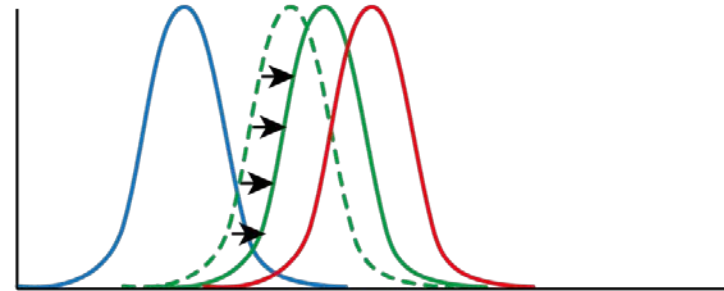
a receptorok hullámhossz irányú eltolódása – 1988

Korrekció:

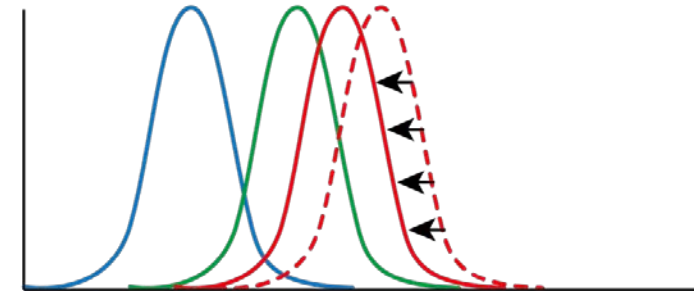
színszűrős lencsékkel a receptorgörbék „visszatolása”

- Coloptic 1992
- Coloryte 1997
- OPTALK 2000
- Colorlite 2004
- Coloron 2015

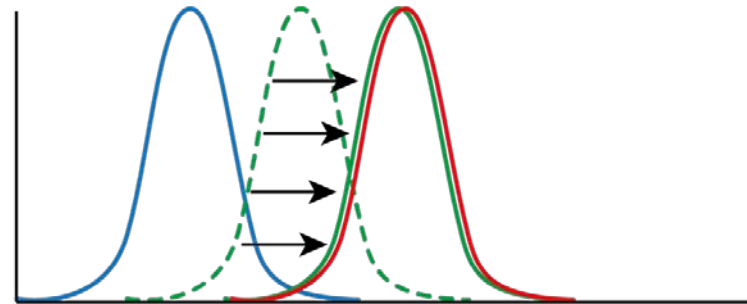
Jobbra tolódott deuterós - deuteranomália

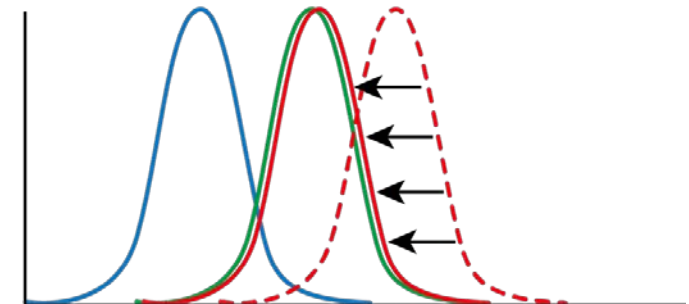
Balra tolódott protos - protanomália

Protosra csúszott deuterós - deuteranópia

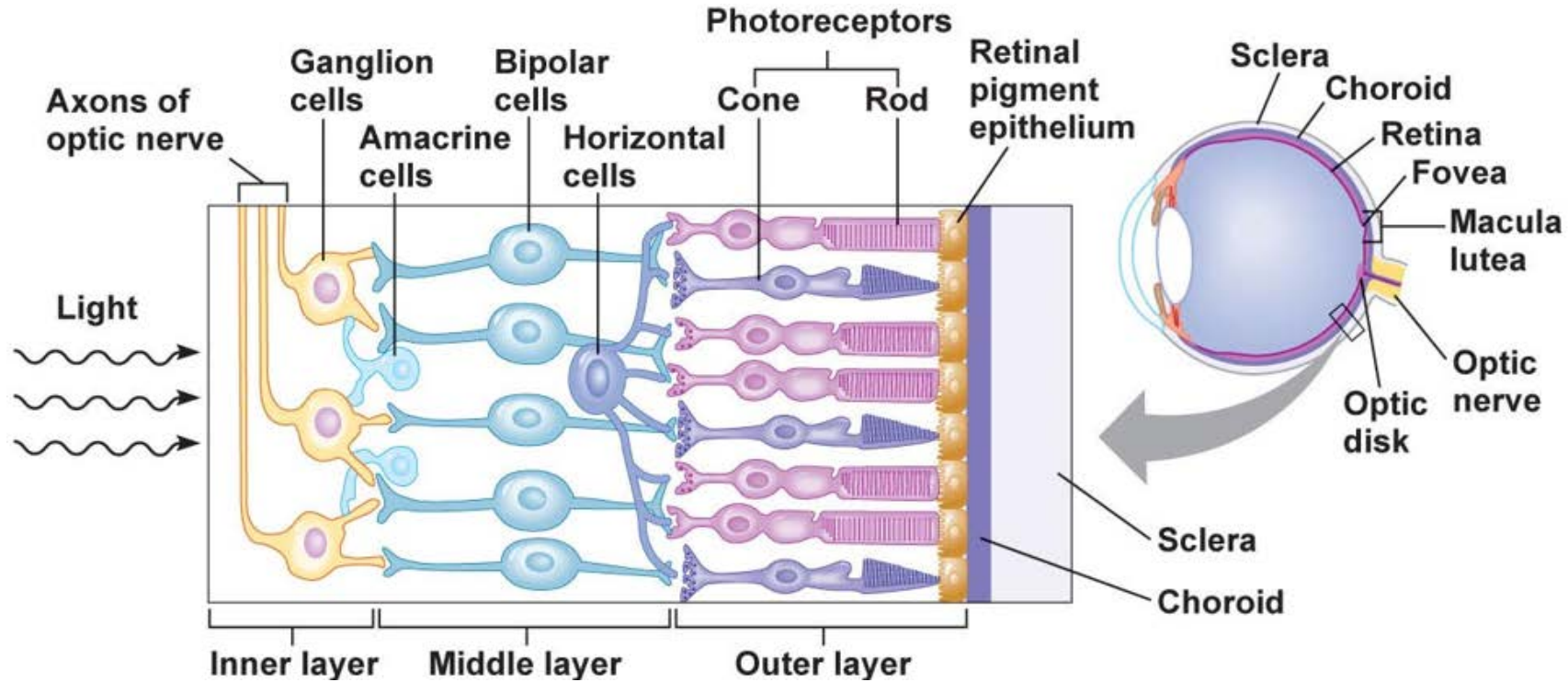
Deuterósra csúszott protos - protanópia

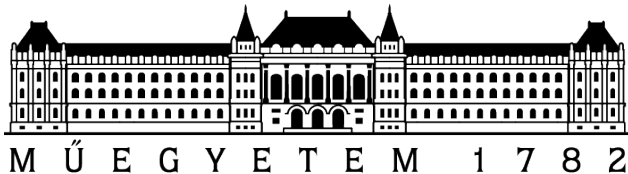
Stockman, A., Sharpe, L.T.: *Cone spektral sensitivities and color matching*. In *Color Vision: From Genes to Perception*. Cambridge University Press, (1999) New York, p.53-58.

A GANGLION SEJTEK SZEREPE

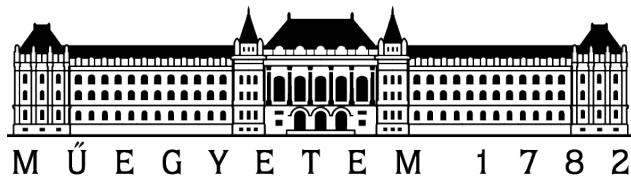
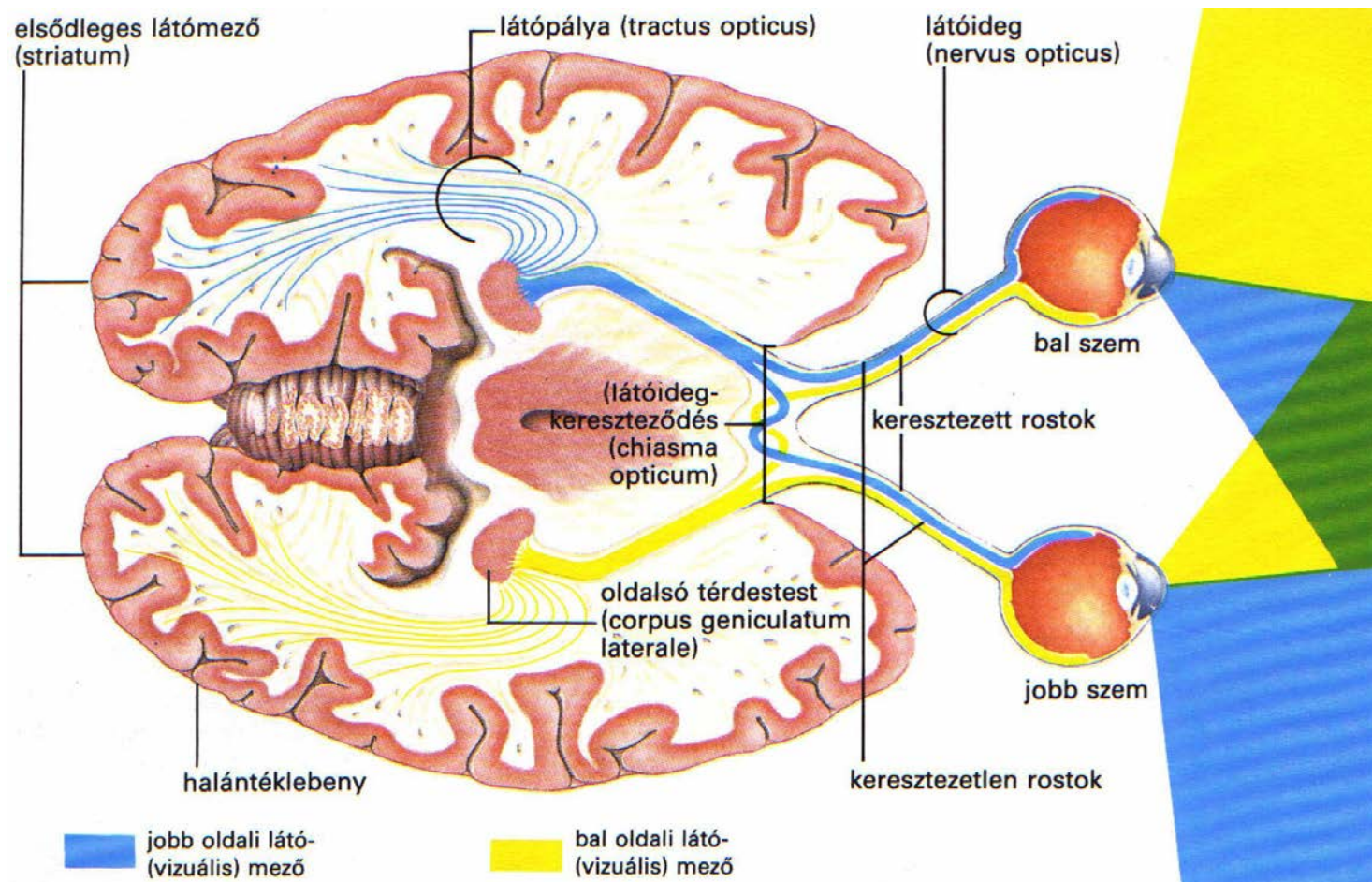

Pearson Education, Inc. 2011

A LÁTÁS AGYI FOLYAMATAI

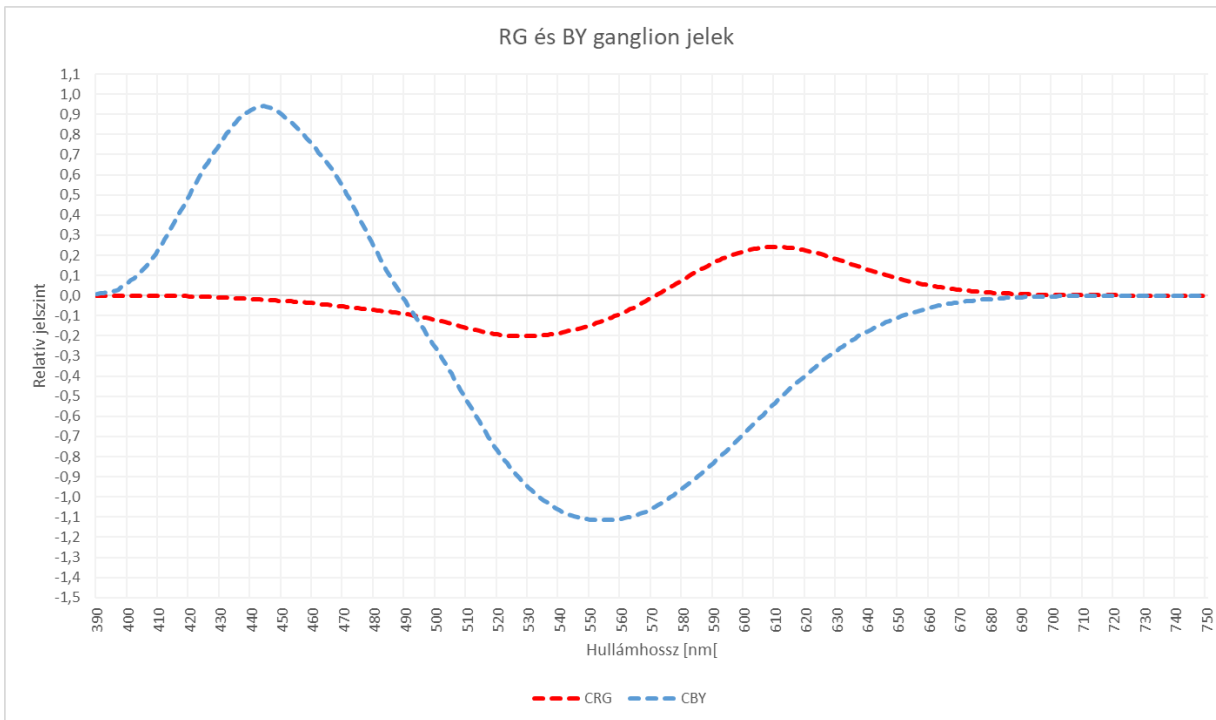

MEDICENTUR

coloron

A GANGLION-JELEK

A klasszikus opponens elmélet helyett a Neitz és de Valois-féle ganglion-jelek használata - 2020

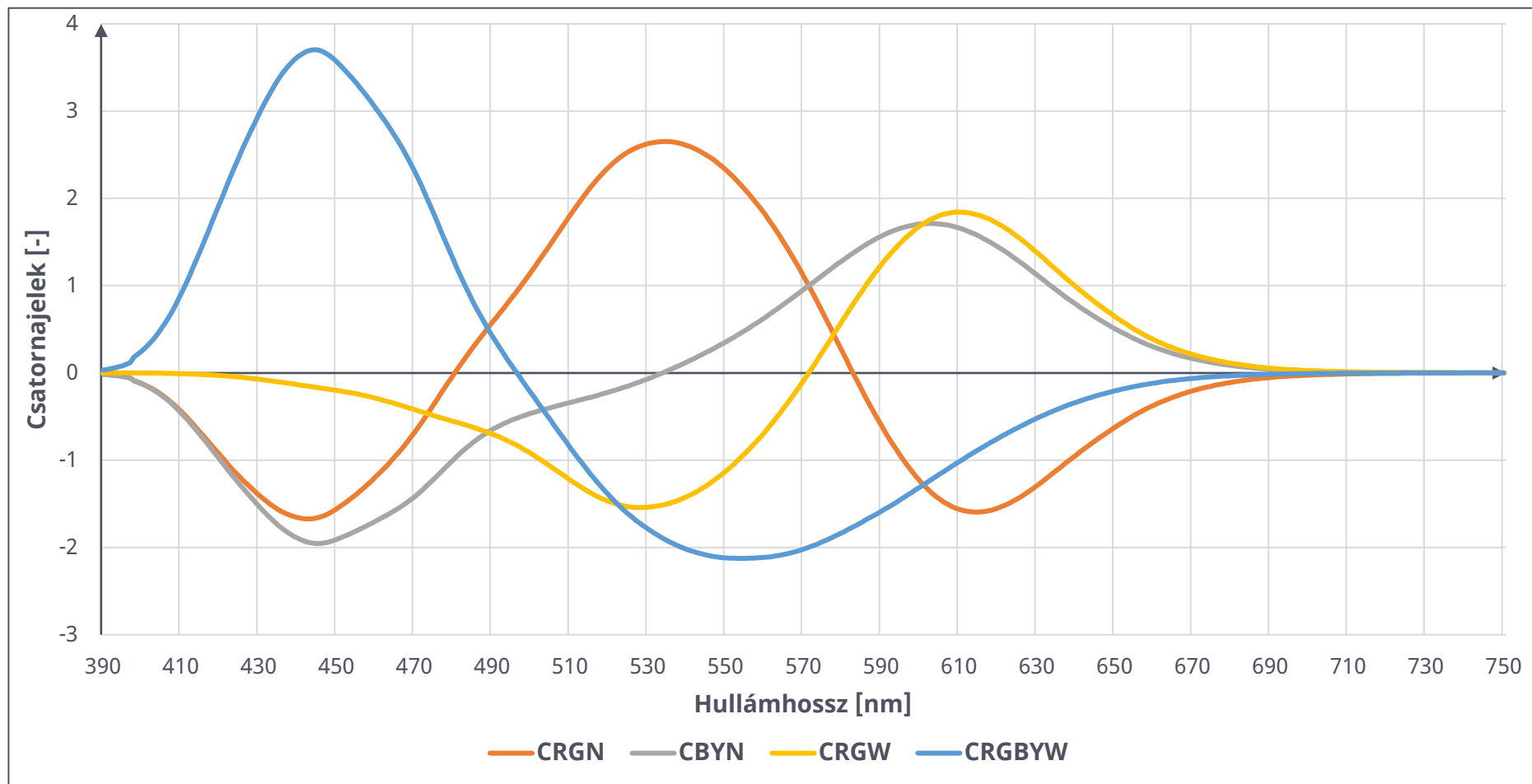
A klasszikus opponens elmélet szerinti ganglion-jelek

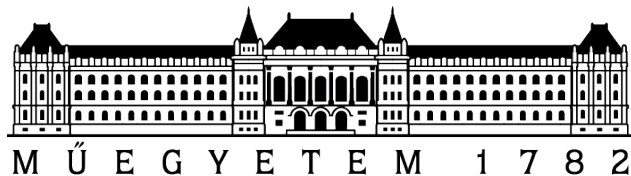
Ganglion-jelek a 4 ganglion elve alapján

A NÉGYFÉLE GANGLION-JEL SPEKTRÁLIS ÉRTÉKE

J. Neitz, M. Neitz: *The genetics of normal and defective color vision.* Vision Research 51. (2011.) p.633-651.

A KORRIGÁLÁS ELVE

$$1. \tau'(\lambda) = \frac{I(\lambda)}{I^*(\lambda)}$$

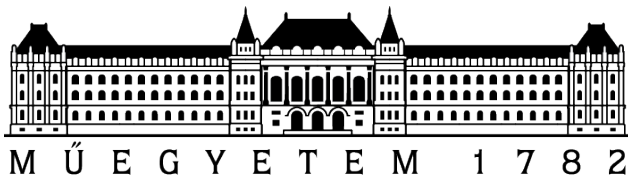
2. Adaptáció

Szabvány:

Dr. Gy. Ábrahám, Dr. J. Szappanos,
Dr. K. Wenzel:

*Method and optical means for
improving or modifying colour vision
and method for making said optical
means.*

USA No. 08/596 132
Kanada No. 2 169 771
Japán No. 7-506845
Europa No. 93919542.6
Dél-Korea No. 96-700816
Kína No. 93117668.9
Indonézia No. P-007079
Malajzia No. PI 9301714
Tajvan No. NI 65630.

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

MEDICENTUR

coloron

A RECEPTOR SZINTŰ KORRIGÁLÁS ELVE

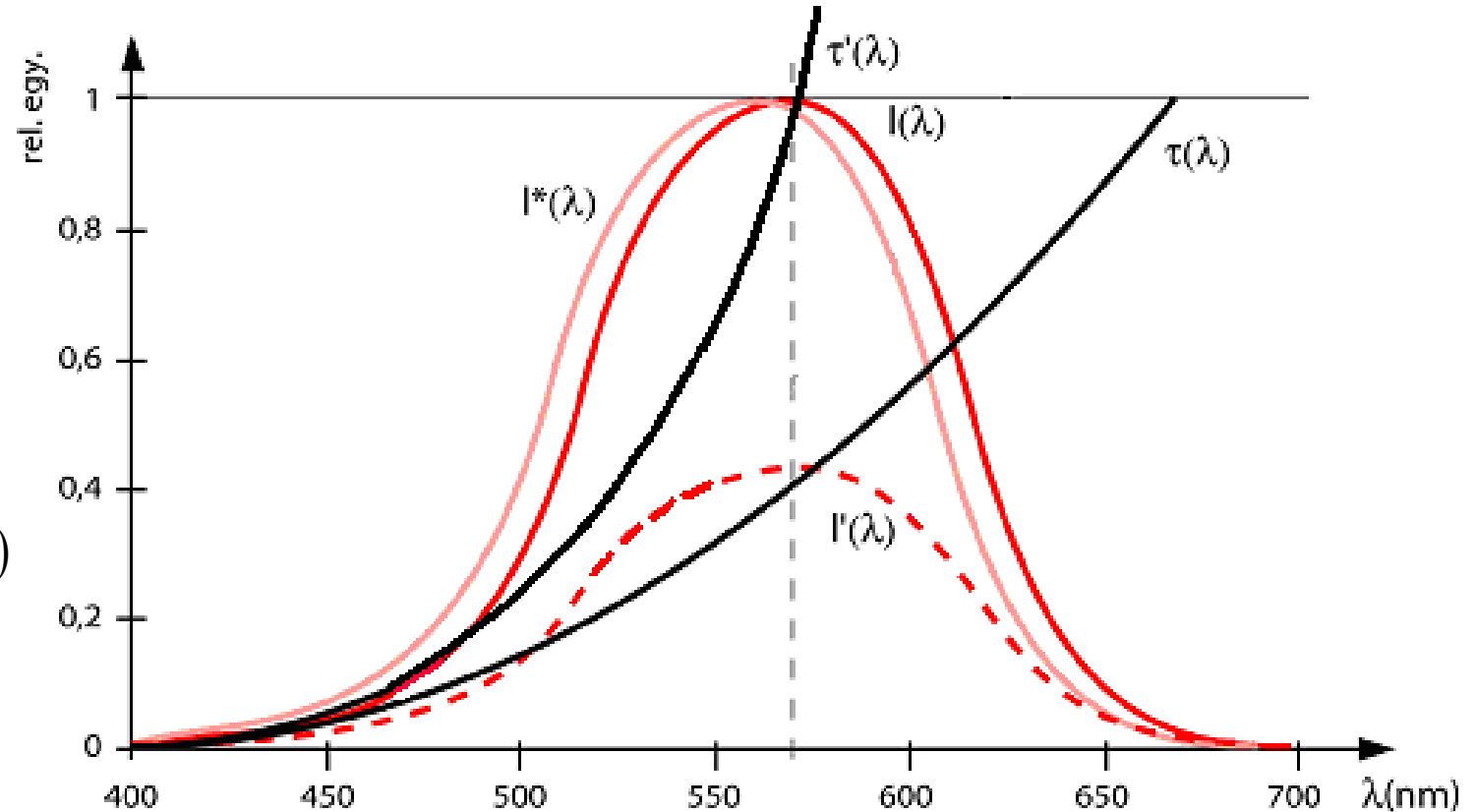
A bejövő fény útjába színszűrőt teszünk, amely annak spektrumát úgy módosítja, hogy a hibás receptor azt jobban érzékelje.

$$\tau'(\lambda) = \frac{I(\lambda)}{I^*(\lambda)}$$

$$\int_{380}^{780} \Phi_{D65}(\lambda) \tau(\lambda) I^*(\lambda) d(\lambda) = \int_{380}^{780} \Phi_{D65}(\lambda) I(\lambda) d(\lambda)$$

$$[\Phi(\lambda) \tau(\lambda)] \cdot I^*(\lambda) = \Phi(\lambda) \cdot [\tau(\lambda) \cdot I^*(\lambda)]$$

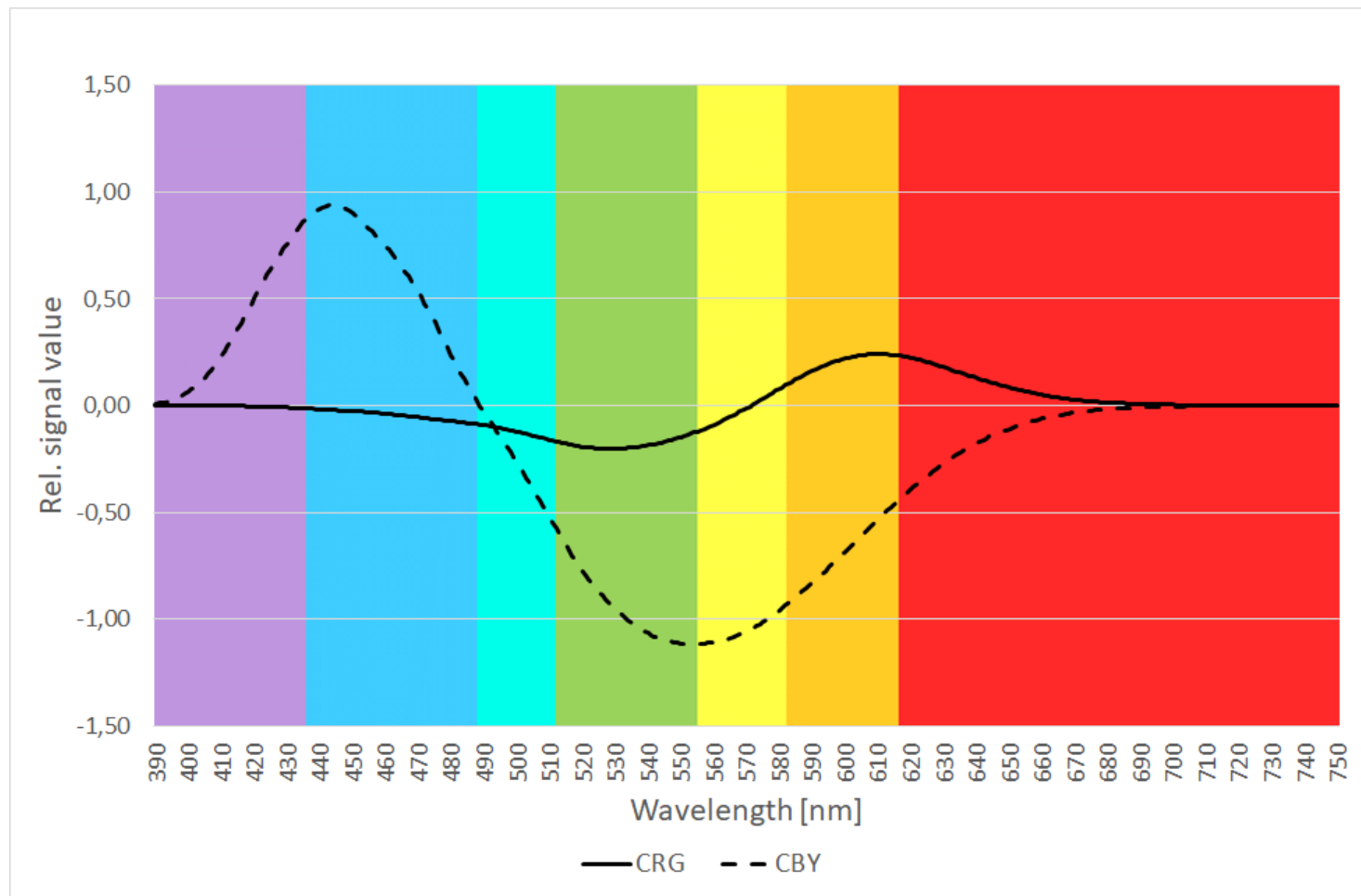
$$[\Phi(\lambda) \tau(\lambda)] \quad \text{illetve} \quad [\tau(\lambda) \cdot I^*(\lambda)]$$

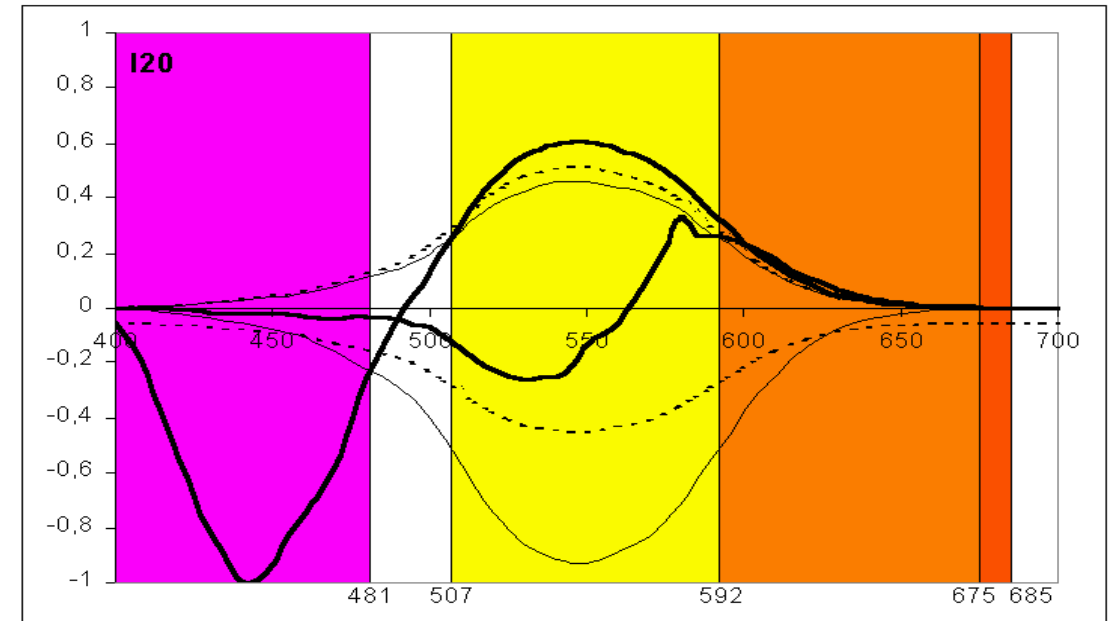
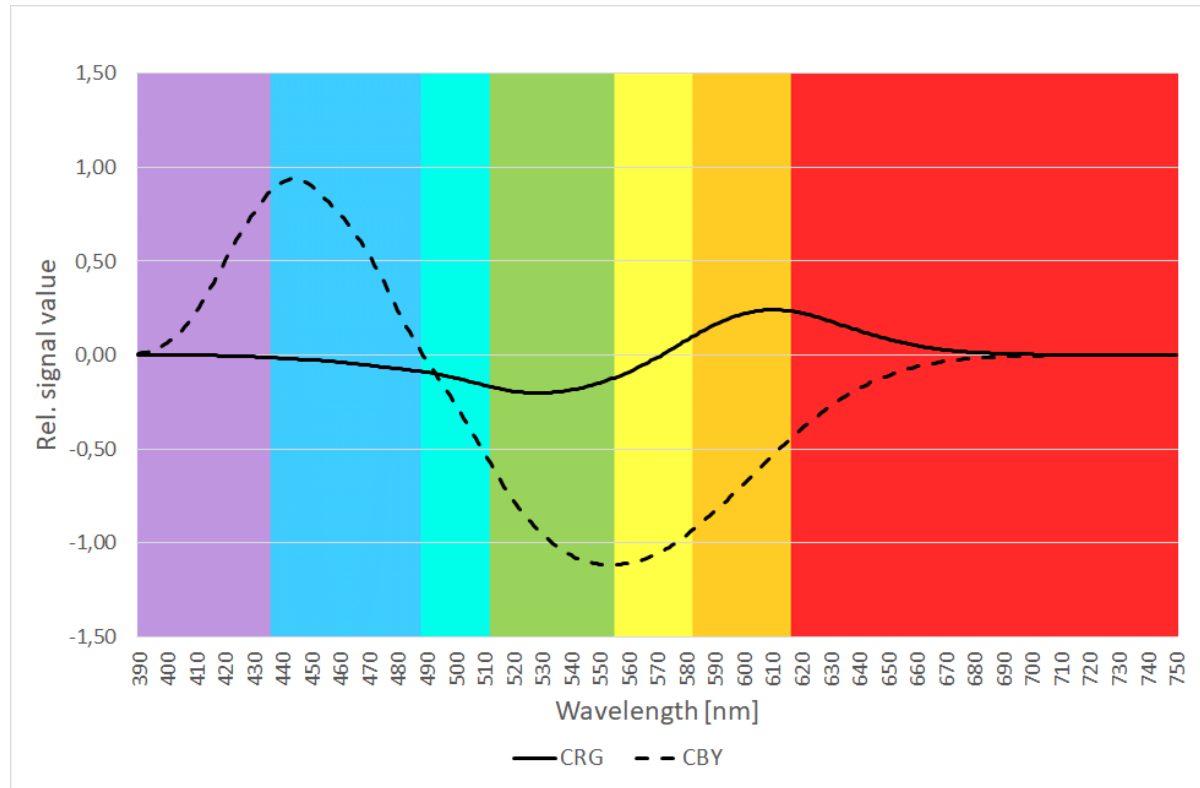
A korrekciós szűrő hatása az eltolódott receptor érzékenységi függvényére

A SZÍNSÁVOK NORMÁL SZÍNLÁTÁS ESETÉBEN

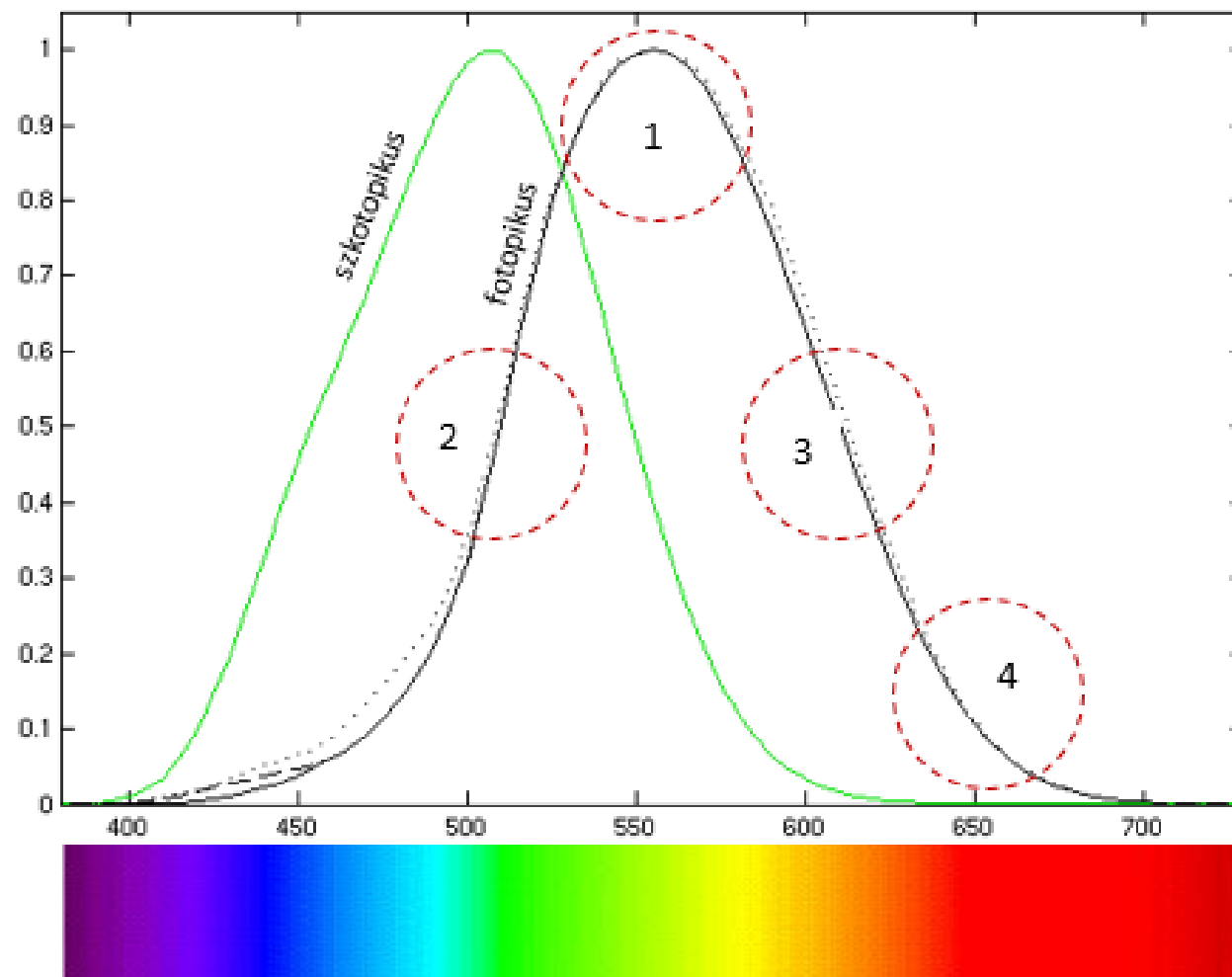

SZÍNSÁVOK EGY SÚLYOS SZÍNTÉVESZTŐ ESETÉBEN

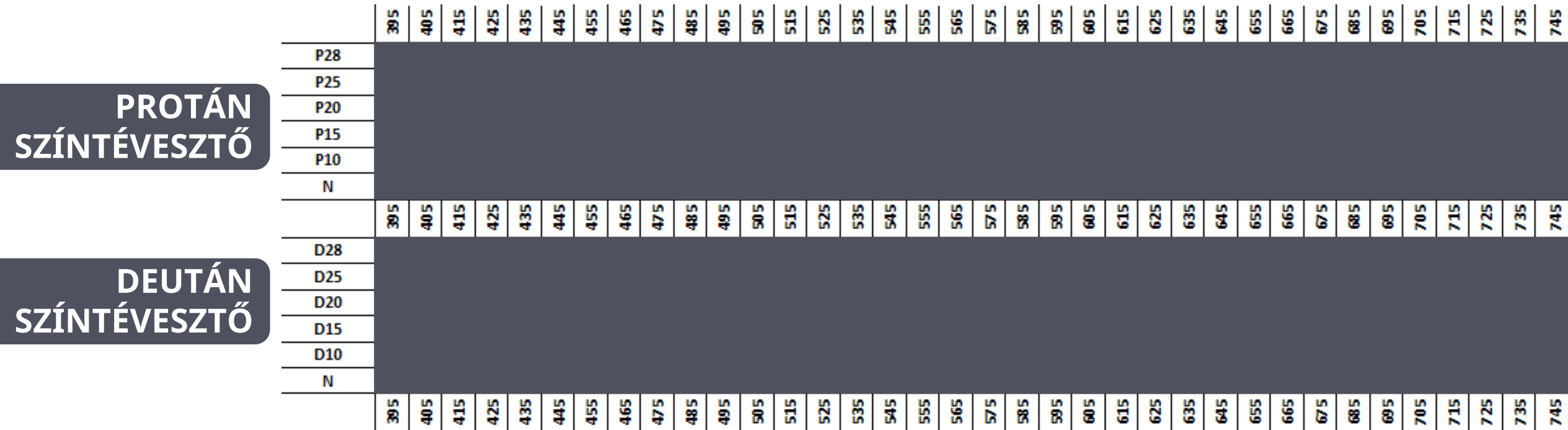
A SZÍNTÉVESZTÉS SÚLYOS ESETEKBE

1. Legvilágosabb szín ▶ sárga?
2. Közepes világosság ▶ zöld?
3. Közepes világosság ▶ narancs, barna?
4. Sötét szín ▶ piros?

SZÍNIDENTIFIKÁCIÓS SÁVOK AZ EGYES SZÍNTÉVESZTŐ TÍPUSOK ESETÉN

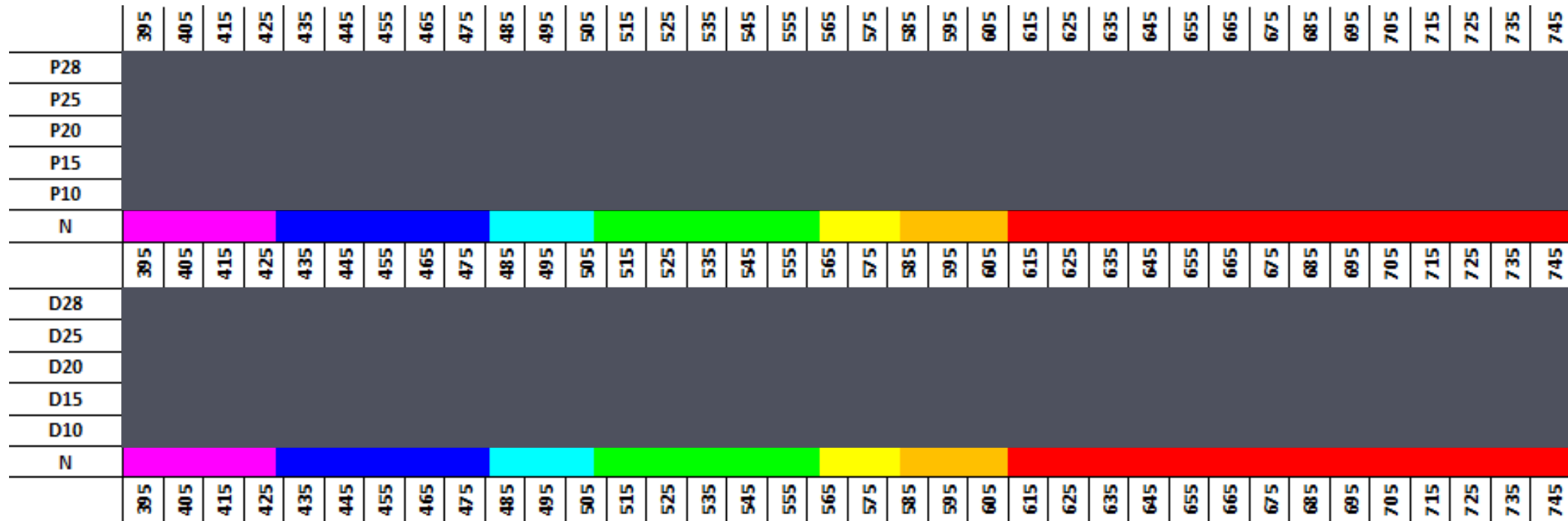

Az új modellből származó színidentifikációs sávok (monokromatikus fénnel ingerelve)

SZÍNIDENTIFIKÁCIÓS SÁVOK AZ EGYES SZÍNTÉVESZTŐ TÍPUSOK ESETÉN

**PROTÁN
SZÍNTÉVESZTŐ**

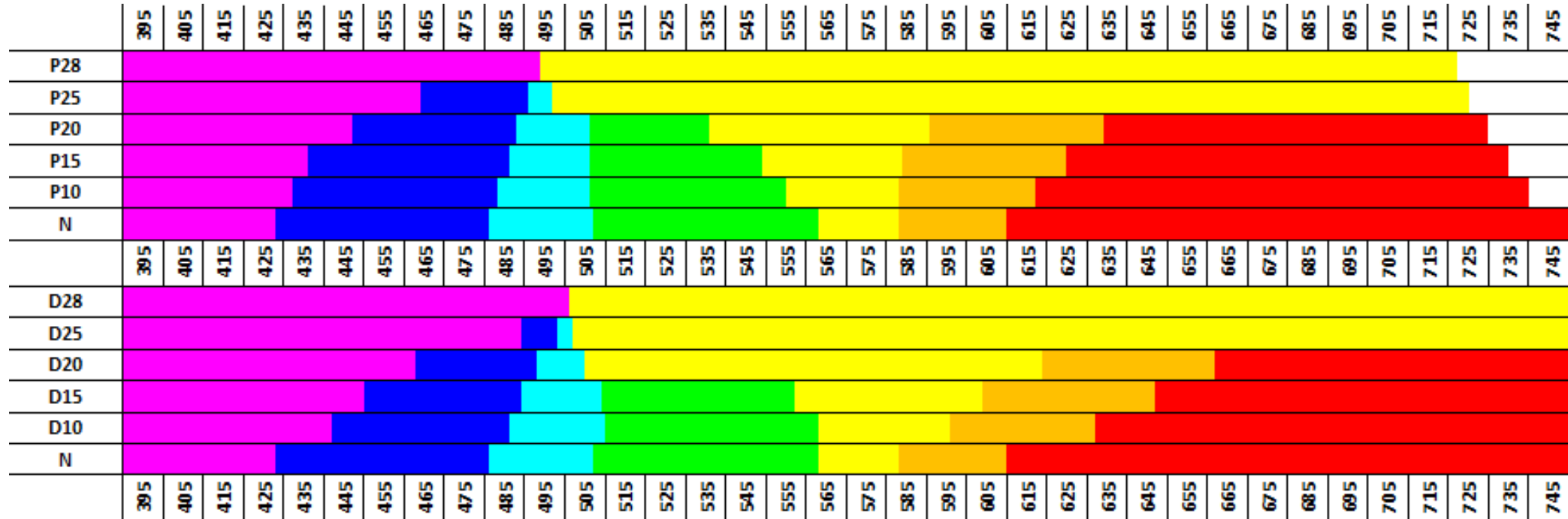
**DEUTÁN
SZÍNTÉVESZTŐ**

Az új modellből származó színidentifikációs sávok (monokromatikus fénnel ingerelve)

SZÍNIDENTIFIKÁCIÓS SÁVOK AZ EGYES SZÍNTÉVESZTŐ TÍPUSOK ESETÉN

**PROTÁN
SZÍNTÉVESZTŐ**

Az új modellből származó színidentifikációs sávok (monokromatikus fénnel ingerelve)

A SZIVÁRVÁNY SZÍNEINEK DIGITÁLIS ÉRTELMEZÉSE

	C_{RGN}	C_{BYN}	C_{RGW}	C_{BYW}
Ibolya	-	-	0	+
Kék	-	-	-	+
Türkiz	+	-	-	0
Zöld	+	0	-	-
Sárga	+	+	0	-
Narancs	-	+	+	-
Piros	-	+	+	0

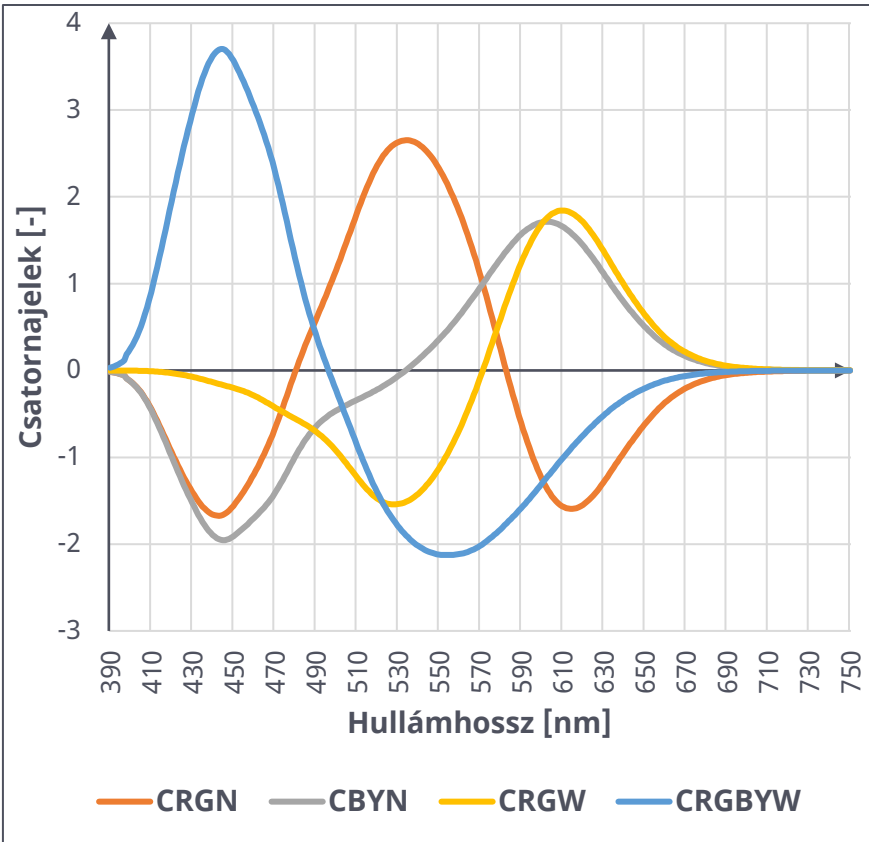
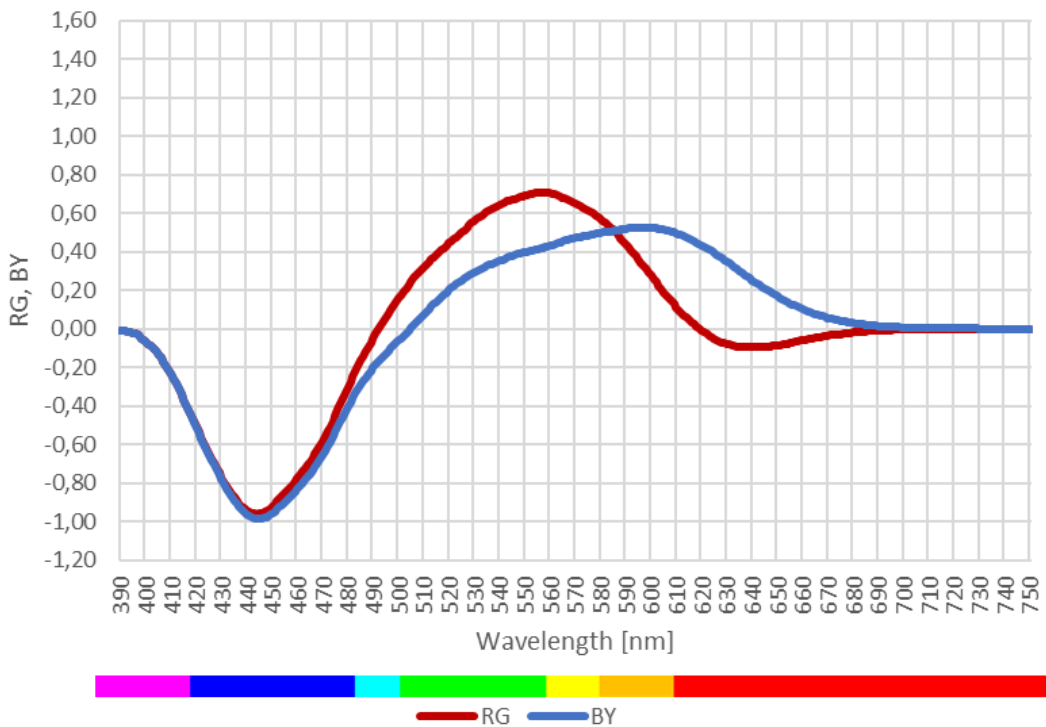
Ábrahám, Gy., Fekete, R.T.,
Szabó, M., Csutorás, B.:
*Digitális átállás a
színérzékelésben.*
Világítástechnikai évkönyv
2022-2023. p.13-17. ISSN
1416-1079.

A CSATORNAGÖRBEK A 20 NM-REL ELTOLÓDOTT DEUTÁN SZÍNTÉVESZTŐK ESETÉBEN

RG, BY channels

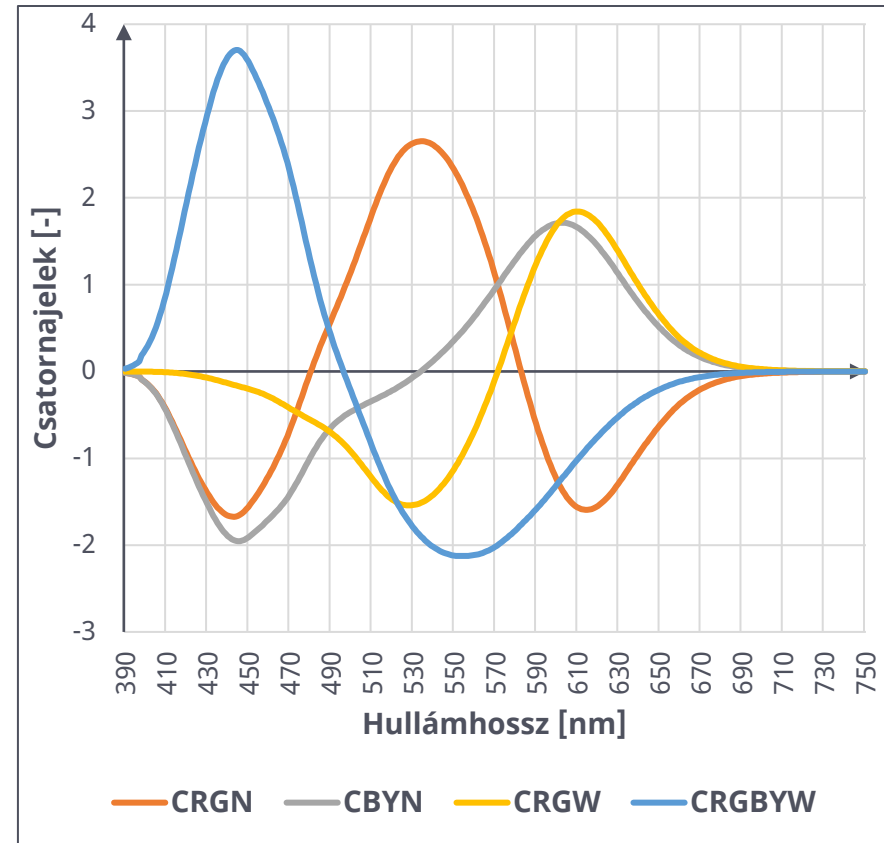
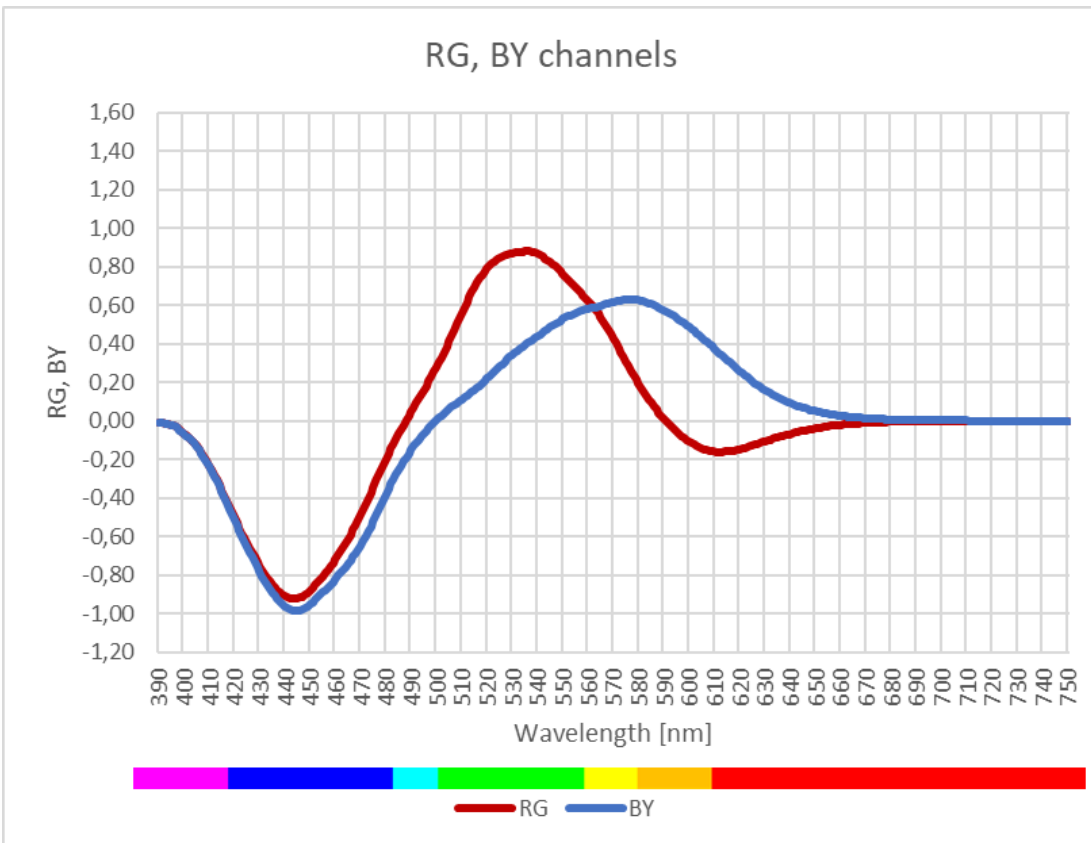

	C_{RGN}	C_{BYN}	C_{RGW}	C_{BYW}
Ibolya	-	-	0	+
Kék	-	-	-	+
Türkiz	+	-	-	0
Zöld	+	0	-	-
Sárga	+	+	0	-
Narancs	-	+	+	-
Piros	-	+	+	0

Ábrahám, Gy., Fekete, R.T., Szabó, M., Csutorás, B.:
Digitális átállás a színérzékelésben.
 Világítástechnikai évkönyv 2022-2023. p.13-17. ISSN 1416-1079.

A CSATORNAGÖRBEK A 20 NM-REL ELTOLÓDOTT PROTÁN SZÍNTÉVESZTŐK ESETÉBEN

	C_{RGN}	C_{BYN}	C_{RGW}	C_{BYW}
Ibolya	-	-	0	+
Kék	-	-	-	+
Türkiz	+	-	-	0
Zöld	+	0	-	-
Sárga	+	+	0	-
Narancs	-	+	+	-
Piros	-	+	+	0

Ábrahám, Gy., Fekete, R.T., Szabó, M., Csutorás, B.:
Digitális átállás a színérzékelésben.
 Világítástechnikai évkönyv
 2022-2023. p.13-17. ISSN
 1416-1079.

KONKLÚZIÓ

A színtévesztők mérésével jó egyezést mutató szimulációk alapján kijelenthető, hogy a színtévesztők színsávjainak eltolódását megérthetjük a normál színlátású dekódoló táblázat segítségével

	C_{RGN}	C_{BYN}	C_{RGW}	C_{BYW}
Ibolya	-	-	0	+
Kék	-	-	-	+
Türkiz	+	-	-	0
Zöld	+	0	-	-
Sárga	+	+	0	-
Narancs	-	+	+	-
Piros	-	+	+	0

KÖVETKEZMÉNYEK

Az eltolás és a dekódoló elméletek alapján korrekciós szűrős lencsákat lehetett készíteni és a színtévesztők azt szemüveggént használhatják

Új diagnosztikai és korrekciós hatást mérő szoftverek kerültek kifejlesztésre

A foglalkozás-egészségügy számára lehetővé vált korrekciós szűrők előírása

A korrekciós szemüvegek a látszerész hálózatban elérhetővé váltak 30 optikában, és ez a hálózat idén várhatóan másfélszeresére nő

